

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 350 e-adressen
1ste jaorgaank, nommer 2
feberwaori 2006

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

De verantwoordelikhied m.b.t. de copy- auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelijke maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allienig zonder veraanderings.

De inhoud van disse maond:

• Van de redaktie	3
• Agenda	4
• Dri'jekont	5
• Kotte reakties	7
• In et ni'js, uut et ni'js	8
• Een stokkien geschiedenis over Ni'j - Guinea	10
• De geschiedenis van Herman en Stef	11
• De magnolia	13
• De Pastori'je	14
• Kritiek en respekt	15
• Brood	16
• Jaegen in Oost-Duutslaand	17
• Kultuurrieke kastaovend	19
• Taeltuun	20
• Schrieveri'je	22
• (Streek) Tael & Religie	23
• Winterreize	25
• Ni'js van de Stellingwarver Biebel	27
• Stelling van de maond	28

Van de redaktie

D'r is weer van alles te doen in dit blad.

We kregen van Christina Wambrauw et waorgebeurde verhael over twie 'brune mannegies'. De eerste brune mannegies die uut - destieds - Nederlaans Ni'j-Guinea terechte kwamen in Steggerde, in de Stellingwarven. Om een hiel klein betien van et verhael aachter et verhael begriepen te kunnen biwwe eerst mar es een middag naor de biebeltheek gaon en hebben een klein stokkien van de geschiedenis van disse beide mannegies opzocht as inleiding veur et stok over Herman en Stef, van Christina, dochter van iene van de papoea's.

Veurig naojaor het Frank een dag of wat mit west te jaegen naor et eerdere Oost-Duutslaand en maekte een verslag van een protte hoorngeschal en vette zwienen.

We hadden oons et laeste halfjaor ok nog al wat drok maekt over de ni'je nota keunst en kultuur van Oost- en Westaende. Doe we een tied ofpraoten wollen veur et burgerinspraokerecht veur de raodskemmissie van Oostaende bleek dat et item opiens van de agenda ofvoerd was omreden d'r 'onvoldoende of onvoldoende zwaarwegende' tegeninbreng west was. Dat et wodde niks mit dat 'inspreekrecht' en now we vernemen dat de Schrieversronte ok al weer wat begint te aosemhaelen (want die stoekte al even wat, hewwe begrepen) wiwwe de keunsten en kultuurnota mar an de 'hoge heren' overlaoten. Niet dawwe d'r ok mar veur drie stuver vertrouwen in hebben, mar ze zullen allemaole in heur hoge elpenbienen gemientetorens wel (beter) weten wat goed veur oons is.

Veerder kwammen we disse maond een hiel aorige anrikkemedaosie van oons blattien tegen op <http://www.lowlands-l.net> Dit is een klub enthousiaste taelmeensken over de hiele wereld die heur drok doende helen mit et hiele taelgebied van de 'Lege Lanen' (en van hiel veer daar buten). D'r wodt op disse webstee een hiele protte uutvoegeld over historische ofkomst van (ok) oonze woorden en zeggies en d'r wodt ok wel naodocht over bi'jgliks ni'je taelssystemen. Iederiene wodt anvieterd om mit te praoten.

Op een bi'jienkomst in Else over et ontstaon van de biebel kwammen we in de kunde mit 'De Pastori'je' van domenee Erica Plomp van Makkinge. Ze mag o.e. graeg levensbeschouwelijke stokkies schrieven en wol oons ok mar wat graeg helpen mit et biebelvertaelprojekt. Now, en dat past oons vanzels.

Krek as Tresoar in Liwwadden vreug et Meertens instituut in Amsterdam awwe heur dit blattien ok wel toesturen wollen om et in heur elektronische archieven te beweren en te beschrieven. Misschien veur jow (ja, ie daore, ieje!) ok wel een anvietering om mar es een stokkien in 't Nederlaans, Fries of bi'j veurkeur in 't Stellingwarfs 'An de liende' te hangen.

Now, mar weer een protte wille bi'j et deurpluzen van disse 'An de liende' ...

Mit een vrundelike groet van,
Stichting Stellingwerfs Eigen
Frank en Piet

Agenda

Op 6 en op 20 feberwaori en op 6 maart geeft da. Erica Plomp uut Makkinge kursussen '**Op zoek naar het geheim**'. Een kennismaeken mit et kristendom mit o.e. disse punten:

- 1 *de kerk; bouwstijl en functies.*
- 2 *Christelijke normen en waarden.*
- 3 *Bijbel; indelingen wereldbeeld.*
- 4 *Geloof sleer en kerkelijk jaar.*
- 5 *Godservaring en Onze Vader.*

Et lesboek en de warkblaeden gellen € 7,50.

Op 12 feberwaori maekt et duo Henk de Vries en Frank de Vries een ni'je uutzending veur **Huus en Hiem** bi'j Radio Weststellingwerf Centraal (saemen mit Odrie). Heur gaast is dan Tineke Munsterman, schoolejuffer, meziekmaekster en kultuurhuudster van Karkbuurte.

Op 22 feberwaori is de uutrikkinge van de **Rink van der Velde** pries.

-red-: zol 't mit et Arkje dan toch nog goed kommen?

Veur 1 maart 2006: **Ienakters in et Stellingwarfs.**

(Overneumen van de webstee www.stellingwarfs.nl):

Bi'j de Stellingwarver Schriefwedstried 2006 gaot et om et schrieven van een ienakter in et Stellingwarfs. Meensken die mitdoen willen moe'n heur wark opsturen veur 1 maart 2006. Et inschriefformulier en et riegelment van de Stellingwarver Schriefwedstried kuj' opvraogen bi'j de heer M. Tel. Ofd. Welwezen van de gemiente Oost-Stellingwarf, Postbusse 38, 8430 AA in Oosterwoolde.

De jury zal de beste drie stokken kiezen, en die wo'n opvoerd op de aovend van de priesuutrikkinge. Pas daornao zal de jury weten laoten wat zi'j de alderbeste ienakter vienen.

De winner krigt een oorkonde en een bedrag van 500,-

-red-: veur iene die slim lui is hewwe wel een peer klaarliggen. We weren et eerst ok van doel mar now de Gemiente oonze taelinbreng blikber niet zo bot op pries steld (niks inspraakerecht veur burgers) hewwe disse ienakterschrieveri'je van oonze privé agenda ofhaeld omreden we 'onvoldoende of onvoldoende zwaarwegende' argementen zien om mit te doen.

Op 17 en 31 maart (en 6 april) geeft da. Erica Plomp uut Makkinge kursussen '**Het Hebreeuwse alfabet**' 'Elke letter telt en vertegenwoordigt een eigen wereld. Het ontdekken van die mystieke betekenis geeft handvat en om thuis verder aan te werken.'

Op 23 feberwaori behandelt da. Erica Plomp uut Makkinge in een lezing de keunstzinnige, mystieke wereldse vrouw uut de twaelfde ieuw 'Hildegard van Bingen' (1098-1179) en heur meziek en visioenen.

Veur meer infermasie over de verschillende agendapunten van domenee Erica Plomp, tillefoon 0516 441 477 of een aemel naor de.pastorije@hetnet.nl

Veerderop in dit blad vien ie nog meer over heur doen en laoten.

31 Meert is d'r in de grote zaal van drafbaene Lindetrek een optreden van et shantykoor Wolvege, et Mannekoor Wolvege en et Popkoor Wolvege onder et motto 'Wolvege zingt'.

Dri'jekont

Wij zijn met veel vuurwerk in 2006 terecht gekomen. Vuurwerk wordt afgestoken, omdat het feestelijk is. Ik ga met het omslaan van de kalender ieder jaar steeds minder de reden tot “feest” begrijpen. Het nieuwe jaar wordt weer aangegrepen om de prijzen van bijna alles te verhogen. Regels en wetten worden ten nadele van de burgers veranderd. Feest vieren om dingen die weer duurder worden en regels en wetten die ten nadele veranderen? Ik zeg wel eens de wereld is finaal van de kook en de keel word je geruisloos verder dicht gedrukt.

De overheid is bezig om de van oudsher kerntaken zoals de gezondheidszorg, openbaar vervoer, energievoorziening grondig om zeep te helpen. De overheid heeft het handig aangepakt. Enerzijds hebben ze er behoorlijk wat geld voor gevangen en anderzijds zijn ze van de verantwoordelijkheid af. “Privatisering” heet dat zo mooi. Een gezonde zaak heeft de overheid bijna iedereen wijs gemaakt. Wat is van die privatisering terecht gekomen? Helemaal niets! Geprivatiseerde bedrijven rekenen extreem hoge bedragen voor bijv. elektriciteit en gas. Diegene die maar roept dat dit aan de olieprijzen zit gekoppeld moeten ze opknopen, want die reden kunnen ze in lengte van dagen gebruiken om het te legitimeren. De overheid kan (of beter gezegd wil) er niets meer aan doen, want die heeft geen zeggenschap meer in die bedrijven.

“Friesland heeft gebrek aan ambitie”, staat er in de kop van een artikel in de Leeuwarder Courant van 7 januari 2006. Nogal logisch iedere ambitie word je met de doorgesloten regelzucht van de overheid ontnomen. Het is dan niet verwonderlijk dat er meer dan 10.000 mensen per jaar emigreren en niet alleen voor het zéér ongunstige economische klimaat, maar deels voor de doorgesloten regelzucht.

Laatst was ik bij een oom en tante om even bij te praten. Ik heb ruim de tijd om alleen met mijn tante bij te praten. Mijn oom komt thuis. Mijn oom is deze maand 84 jaar geworden en wat mij meteen opvalt is dat hij eigenlijk meteen op z'n oude dag begint over dat we slechte tijden tegemoet gaan. Op die leeftijd hoef je je niet meer zo druk te maken over alles in de samenleving, maar dat doet hij nog wel en dat zegt genoeg...

Een hele heisa over Friese ondertiteling van een Twentse soap oftewel de pot verwijt de ketel dat hij zwart ziet. Even voor alle duidelijkheid. Ik kan zowel Fries, Nederlands als Stellingwarfs verstaan. *Et Stellingwarfs is taelkundig familie van et Drents, Grunningers, Twents, Achterhoeks, Veluws en de Saksische taelen die veurnaemelik in et noorden van Duutslaand praot wodden (Johan Veenstra)*. Ondertiteling is derhalve niet nodig voor Stellingwarvers. Iedereen die een beetje zijn of haar best doet, kan het Twents verstaan.

In het verleden zijn er Friese films op de landelijke televisie geweest. Die zijn Nederlands ondertiteld en dat is logisch, want iedereen in Nederland moet het kunnen volgen. Regionale Omroep Friesland zendt dezelfde film met Nederlandse ondertiteling uit en dat is bezopen. Iedereen die geen Fries kan verstaan, kan naar de landelijke uitzending kijken en iemand die Fries kan verstaan, kijkt naar Omroep Friesland. Nederlandse ondertiteling bij Friese films is uitermate irritant bij Omroep Friesland. Toen ik hier over belde met Omroep Friesland, is de telefoniste even sprakeloos en geeft mij gelijk en zal het doorgeven. Gisteren lees ik in de krant dat Omroep Friesland de serie niet meer uitzendt om de vele heisa erom heen.

“Ooststellingwerf wacht miljoenenclaim pretpark” staat er in de Leeuwarder Courant van 7 januari 2006. Zo af en toe komt de gemeente Oostaende weer in het nieuws. Na zes jaar juridisch steggelen heeft de eigenaar van de Duinen Zathe uit Appelscha door het gerechtshof gelijk gekregen. In 2000 komen gemeente en eigenaar overeen dat het pretpark verplaatst moet worden vanwege een herinrichting van de Boerestreek. Op de oude plek worden feesten en partijen gehouden en dat wil de eigenaar op de nieuwe plaats ook weer. De gemeente Ooststellingwerf heeft het de eigenaar verboden om op de nieuwe plek feesten en partijen te organiseren hoewel dit bij de verplaatsing duidelijk was overeengekomen.

Juridische mensen van de gemeente proberen er nu voor een deel onderuit te komen, omdat ze maar voor een deel van de geclaimde schade verzekerd zijn. Arme gemeente. Je zou medelijden met ze krijgen. Leuke smoes. Over nu even over dri'jekont te spreken. Het zal mij niet verwonderen dat de gemeente met de kont zo draait dat ze er weer onderuit komt.

De meest bekende Stellingwarver schriever Johan Veenstra is aan het begin van januari zestig jaar geworden en dat zou je hem met alle krullen in het haar niet geven.

Verjaardagsgasten hebben hem “opgezadeld” met een kerel in de auto die verbazingwekkend goed het pad weet.

Nu eind januari kun je het al weer goed merken als het niet te bewolkt is. Het is weer langer licht. Officieel is de winter op 21 december 2005 begonnen. Op een sneeuwbuï en wat vorst na, roegelen we mooi door de eerste wintermaand. We moeten echter februari en maart niet onderschatten. In februari hebben we de grootste kans op een Elfstedentocht, omdat het dan weken achtereen “aardig” kan vriezen. Vorig jaar op 2 maart ligt hier een pak sneeuw van 36, 37 centimeter. In Gaasterland bereikte de sneeuw een hoogte van een halve meter. Zulke bergen sneeuw kom je alleen tegen in wintersport gebieden. De winter is pas officieel voorbij op 20 maart om 19:26 uur. Dan begint namelijk de Lente!

De wrotter

Kotte reakties

Van de webstee van de Nationaole ombudsman:

Interventie (meestal telefonisch)

Een interventie duurt afhankelijk van de klacht enkele weken tot een paar maanden.

-red-: Een peer weken - tot maonden alderdeegst - mit et luliezer an 't oor is oons te lange! Laot de klacht dan ok mar zitten. Misschien is dat trouwens de diepere bedoeling ok wel...

Onderstaond bericht was ok wel in 't Nederlaans beschikber mar dit is veur 'n keer ok wel aorig:

Dear Lowlanders,

Today, I'd like to draw your attention to a new e-mail based 'newsletter/magazine' in Stellingwerven Low Saxon (Stellingwarfs). It is called "An de Liende", and was first send out last December. It is a free magazine with stories, news, calender, poems etc. entirely written by (local) (amateur) writers in the Low Saxon dialect of Stellingwerf. I found it quite nice to read, even though there is of course some room for improvement.

Remember that it is a publication run by 'amateur' language lovers, but with great passion. People can sign in for this monthly newsletter (pdf) at <http://www.stellingwerfs-eigen.nl/Liende/Index.htm>.

Regards,
Mathieu

Hatstikke veul dank 'for your attention' Mathieu. Et minste wawwe terogge doen kunnen is jim wark ok even in 't locht zetten. Dat lezers van An de liende, kiek ok es op <http://www.lowlands-l.net> En now zuken we vanzels ok hulpe veur de 'improvements'.

Ate, fielseteerd mit je topscore
van et 'ledewinnen' veur de
Schrieversronte!

*Ik weet niet krek meer as ie of Henk mi 'j
doedertieden 'lid' maekt hebben mar ik
hebbe dat 'lidmaotschop' onderhaand ok
mar weer opzegd.*

pb

In et ni'js, uut et ni'js

* Uut de LC van 3/1: Johan Veenstra wol de Stellingwarven mar los-Klunderen van Friesland en Eloïse as oonze preensesse anstellen.

-red-: Wi'j bin hier (vanzels) gloepend op tegen.

* In de lekaole kraanten van 4/1 gong Christine Magour een daggien naor et strand om schulpen te zuken veur Op 'e schostienmaantel.

-red-: Schulpen bin glad en nuunders hebben ribbelties neffens de 'dikke' Bloemhoff.

* Uut de LC van 6/1: Twentse soap wodt niet (in et Fries) ondertiteld.

-red-: Om oons hoeft et ok niet want veur Stellingwarvers is et Twents is hiel goed nao te kommen! Wel een misse zet van de Omrop en veur 't Fries vanzels.

* Op zondag 8/1 biwwe morgens mit vuuf man (m/v) stark naor de Stellingwarver dienst van Jan Koops in Else west.

-red-: Et was een goeie Stellingwarfse dienst.

* Uut de LC van 9/1: "Twentse understaments doen het ook goed in het Fries."

-red-: Een mooi stokkien over de Friese Twent, Goaitsen van Vliet uut 'Eanske'.

* Uut de LC van 9/1: "We moeten er van leren..." zegt een fractieleider over de miljoenen slurpende miskleun van de gemeente Oostaende mit een ondernemer in Appelsche.

-red-: Wi'j moe'n altied eerst leren veur dawwe een vak uutvoeren kunnen. Veur baentiesman hoej' niet vule te weten of te kunnen. En disse kursus is toch ok vusen te duur, en ok nog es in de baos zien tied? We wodden dan ok zo mu van zokke opmarkings.

* Uut de LC van 10/1: Karst Berkenbosch Klunderde een circus en de poletiek deurenneer.

-red-: Karst het geliek. Poletiek is niks aandars as een groot circus. Alliend jammer, dat de kiekers van dit circus dwongen wodden om te kieken.

* Uut de LC van 10/1: 'Friese politie moet Friese taal verstaan'.

-red-: Liekt oons ok. Een blauwe pette heurt blauw te wezen.

* In de lekaole kraanten van 11/1 dee Sjoukje Oosterloo oons Op 'e schostienmaantel bescheid over et hormonaole haentiesgedrag van joongies en jongkerels.

-red-: Veur zoe'n beppe hebben ze vaaste ok wel een hormone-pillegien uurdokterd.

* De lekaole kraanten van 11/1 staon (vanzels) bol van de berichten over de groffe miskleun(en) van Oostaende.

-red-: Et is toch ok warkelik niet te geleuven, zovule blunders een bestuur van zoe'n kleine gemiente (25.000 man m/v) maeken kan! De claim uut Appelsche kan wel oplopen tot zoe'n zes miljoen wodt d'r now al zegd!!! Awwie dit blunderen optellen bi'j alle aandaren van de laeste jaoren dan wodt et now toch wel es een keer tied dat de Perveensie ingriipt, zoj' zeggen. En ondertussen valen in 't zwembad de plefonplaeten gewoon naor beneden vanwegens achterstallig onderhoud!

* Uut de LC van 12/1: 'Dales lit et sitte' neffens burgemeester, vrouw Liemburg.

-red-: Liemburg boppe, Dales yn de groeppe. No, sa.

* Uut de LC van 13/1: Op 11 jannewaori is de Stellingwarver schriever Koop Gorte wegraekt. Hi'j schreef o.e. et boek: Boerken tussen Lende en Kuunder.

* Op 15/1 leut Karst Berkenbosch (van heuren-zeggen) him op Omrop Fryslân Televyzje in een debat over et dualisme in de (gemiente)poletiek toch wat in 'e hoeke zetten.

* Uut de LC van 17/1: Johan Veenstra Klunderde et Lloret de Mar van wethoolder Van der Kooy an et Wiede van de Lende en an de Spoekeplasse.

* In de lekaole kraanten van 18/1 schreef Jimmy Op 'e schostienmaantel over 'Twie dames (koopphanesen) op 'e rittel' in Zwolle. Veerder in disse kraante(n) ommedaenken an et wegraeken van de Stellingwarfse schriever Koop Gorte en de bomvolle zael bi'j de ni'jjaorsborrel van de Schrieversronte mit een optreden van Harm en Roelof.

-red-: De ni'je subsidie is al vaastesteld zeker want et moech wat kosten vanaovend.

* Uut de LC van 18/1: Cees Koopstra lichtte in een inzunnen stok een tippien van de sluier op over de oomezwarvings van Triensje-muj uut et verzorgingshuus Sêftejûn.

* Uut de LC van 20/1: Biebeluutgever Jongbloed van Et Vene brengt een Biebel uut in SMS-tael. Openbaring 1:8 gaot dan zo: Ik = A & OO, ht bgn & ht nde vn alls, zgt de Hr, d Alm8ige Gd, Die =, ws & kmt.

(Stellingwarver Biebel: "Ik bin de alfa en de omega, ik bin et die is, die was en die komt, de Almachtige.")

* Uut de LC van 24/1: Karst Berkenbosch Klundert Eise Ofval tot ridder Eiso van Kramera.

-red-: Zoe'n oprumer van aandermans smerigens zol inderdaod eerder veur een lintien in anmarking kommen moeten as meensken die 'toevallig' aorige verhaelties schrieven kunnen.

* Uut de LC van 24/1: Omrop Fryslân zicht now hielendal mar of van de tv-serie 'Van Jonge Leu en Oale Groond' omreden de laandelike KRO de serie van 't haast uutzendet.

-red-: Wat een kul-argement! Wil iedere journalist altied 'eerste' wezen...

* In de Stellingwarfse kraanten van 25/1 leut Sjoukje Oosterloo in 'Op 'e schostienmaantel' bakker Bolleman de belastingcenten verzoepen in de kroeg en doe thuus zute broties bakken.

* Op 25/1 heurden we op de ofscheidsreceptie van de burgemeester van Amelaand dat de oold-burgemeester van Oostaende een posien naor Amelaand gaot te burgemeesteren. De burgemeester van de Binderweg van Ni'jhooltpae zal in meert ok naor Amelaand om zien verhaelen te vertellen, zo wodde d'r 'in de waandelgangen' zegd. Ze zaggen d'r naor uut!

* Van de webstee van Henk van der Veer: Eppie Dam (en Hindrik van der Meer) bin in 't Fries ok al drok mit Preker (Prediker) in de weer. Henk krigt zels ok al haost wat kriebels om een Sneker Biebel te maeken. www.henkvanderveer.nl/dagboek/default.asp

* Uut de LC van 31/1: Johan Veenstra vun et in zien Klunderen mar een geziever over oolde meensken en wol zien hangende gedoente en reenfels mar wat opkallefateren en gladstrieken mit kroketten, frikandellen en een protte geil spek.

Een stokkien geschiedenis over Ni’j-Guinea

In vroeger tiden verwelkomden de Papoea’s ni’jkommers as weren et lang verwaachte heilbrengers. Slavejachten deur Molukse vosten weren daornao heur diel. Nederland wol et immens grote gebied wel hebben mar hadde d’r amper oge veur. An et aende van de 19de ieuw wodde de regering in et Haagse en Batavia bange dat disse uuthoeke van et riek verleuren gaon zol, of et mos onder bestuur brocht wodden. Dat gebeurde in 1898, betien bi’j betien. Ni’j-Guinea bleef et ‘stiefkiend van Indië’. Missie en zending kerstenden en schoelden de meensken die an de kust woonden.

Dat de helte van de Papoea’s in de bargaen woonde, wodde eerst dudelijk aan de veuraovend van de Twiede Wereldoorlog. Doe de Japanners in 1942 in Ni’j-Guinea laanden wodden de Papoea’s veur et eerst geweer wat et technologische geweld van de 20ste ieuw eins bedudedede. De Nederlaanse bestuurs-ambtenaar Vic de Bruijn trok mit een ‘liefwacht’ van de bargbewoners et bos in om an de Japanse bezetting te ontkommen. Bi’j et stattiën Hollandia, waar de Japanners een beveurraodingspost inricht hadden, maekten de Amerikanen in april 1944 de eerste laanding in bezet Nederlaans-Indië. De Papoea’s wodden geallieerden en heur veurvaderlike grond wodde een springplaanke veur MacArthur zien lange mars naar Tokio.

In 1949 wodde Nederlaans Ni’j-Guinea appat hullen van de soeveriniteitsoverdracht an Indonesië. Et hul vaaste an dit laeste broggeheufd in ‘de Oost’ en nam de geweldige morele verplichting op zich om et gebied te ontwikkelen, de Papoea’s wat bi’j te brengen en uutaendelik tot onofhaankelikhied te brengen. Doe disse inhaelmeneuvel goed en wel op gang kwam, zette Indonesië zien anspraoken op et gebied kracht bi’j mit militaire prikakties. Amerikaanse drok dwong Den Haag om de vlagge te strieken. Een overgangsbestuur van de Verienigde Naosies maekte in 1963 de weg vri’j veur Indonesisch gezag.

Onder Indonesisch bestuur wodde Westelik Ni’j-Guinea een wingewest en een stormbaene veur et leger. De Papoea’s bleven goeddiels buten de ekonomie en heur zelsbenul wodde breuken deur massaol immigreerde Indonesiërs uut aandere dielen van de archipel. Nao de val van potentat Soeharto kwam et zelsbenul weeromme en kwam de politieke elite van Indonesië tot inzicht. De oorspronkelike bewoners van et eilanddiel verlangden en kregen een vorm van zelsbestuur. Et leek de ienige uutweg uut een vicieuze cirkel van frustraosie en onderdrotking. Dat et centraole gezag in Jakarta intied week veur militaire drok en weeromme kwam op zien woord, was de zoveulste domper op de heilsverwaachting van de Papoea’s. Zoedoende wodden deur de missie ok een protte Papoea’s naor Nederland toe haeld.

Disse meensken wodden hier naor schoelen sturd en wodden laeter inzet om heur eigen volk wat bi’j te brengen. Ok wodde hier geld inzaemeld om et daar te bruken veur de bouw van huzen en karken.

Hieronder et verhael van Christina Wambrau die een kiend is van zoe’n rieksgenoot.

FdV

De geschiedenis van Herman en Stef

Ik daenk dat de ooldere meensken hier in de buurt et heur nog wel heugen kunnen. Herman en Stef, de eerste twee brune mannegies (Herman doe 18 jaor en Stef 16) uut Ni’j-Guinea, die in 1957 te wonen kommen binnen op de boerkeri’je van Bart en Stien Schuurer-Spies. Eerst op ‘e Turfhoeke en laeter an de Steggerdeweg op nommer 67. In die tied weren hier nog niet zovule donkere meensken as vandaege-de-dag, dat de meensken in ‘t dörp keken heur de ogen uut. Ze hadden giendertied brune meensken zien. Herman zee een keertien tegen zien mae-gies: “Ze zien d’r krek zo uut as oons, ze bin allienig bruun.” De buurjonge, Jan Hoornstra was alderdeegst naor de biebeltheek gaon om wat over Papoea’s en Ni’j-Guinea nao te pluzen.

Iedere morgen gongen ze op de fiets naor Noordwoolde, naor de Rietvlechtschoele. De eerste daegen stonnen ze allemoale veur de schoele te kieken hoe as disse mannegies d’r van dichtbi’j uutzaggen. Al die kiekende meensken wodde Stef doe wat te vule en hi’j gong haost onderuut mit de fiets. In ‘t begin was et veur de meensken op et dörp wat vreemd en ok een betien griezellig om disse twee brune mannegies op de fiets te zien mar Herman en Stef weren altied hartstikke aorig en vrundelik tegen alleman en stakken altied de haand op. Nao schoeletied weren ze meerstal op de boerkeri’je an ‘t wark. Bi’j Bart en Stien in de weer mit de koenen, de varkens en de peerden. Daoromme weren ze riekaans ok de ienige Papua-mannegies in Nederland die peerdrieden konnen. En dan niet zomar een peerd, mar een schimmel. Ie kun je wel veurstellen hoe dat er uut zag, zoe’n bruun mannegien op een wit peerd!

Ze hebben ok leerd om stampot te eten mit een goed stokkien vleis en soepengottenbri’j mit suker. Dat hadden ze in Ni’j -Guinea vanzels nog nooit had! En laeter bi’j de jongen thus was zoks allemaole niet meer van de etersliest of te kriegen want ze weren et gewoon wend as echte boeremannegies onderhaand. Allierend die donglocht van tied tot tied, daor is Herman nooit an wend raekt. Ok laeter bi’j et bosschoppen doen mit heur eigen gezin weren ze allebeidend altied drok an et ommekieken om goeie eerpels, een goed stokkien keze en vleis uut te zuuken.

Et winterschoft was vanzels een hiele appatte belevenis veur disse twee mannegies in de vremde. Hatstikke koold, en ze hadden vanzels ok nog nooit eerder sni’j zien. Op een keertien hadde Stef zien musse thus vergeten en doe raekten zien oren bevreuren. Hi’j zee mit de traonen in de ogen tegen Stien: “Tante, ik bin bange da’k dood gao!” “Nee heur mien jonge, die oren van jow bin allienig wat bevreuren, dat komt wel weer goed” zee tante. Ze weren kiend an huus bi’j de femilie Dassen op Steggerde, bi’j Bart zien oolden in Willemsoord en bi’j zien breurs en zuster. En ok bi’j Stien heur oolden en zussen in De Bilt, want Stien was eins ok een butenlaander wat dat angaot. Dat het ze ok altied zo anvuuld, tot op et laeste an toe. Mar ondaanks alles, bin ze altied alle viere goed opvongen deur de dörpsmeensken.

In heur vri’je tied mochten de mannegies wel graeg es wat tegen een balle an trappen en al vlogge hadden ze in Noordwoolde ok al zien dat disse beide mannegies ommeraek voetballen konnen. Dat ze kwammen naor Bart en Stien om te vraogen as de mannegies in Noordwoolde lid wodden mochten van de voetbalklub daore, Olyphia. Mar dat gong jammergenoeg niet deur veur ... Olyphia. Die hadden ommes op zundag kompetisie en dat kon niet, want op zundag was et karketied, zeden Bart en Stien. En de jongen konnen dat gelokkig wel begriepen.

Dat doe is et DOG in Wolvege wodden, daor hebben ze doe speuld in de zaoterdag kompetisie. Ze kregen een riekdaelder en een koeke van de bakker daore, veur iedere wedstried die ze wunnen. De twee 'zwatte parels' uut Steggerde, wodden ze daor nuumd.

In et weekaende was et hiele huus van Bart en Stien vaeks vol mit Papua's uut et hiele laand. Die bleven dan ok allemoale te slaopen. En dan haj' netuurlik niet tweeje mar opiens een hiel huus vol mit Papua's. En ik kan me zo veurstellen dat dat op 't dörp ok een protte bekieks gaf. En naodat de jaoren verstreken konnen de hiel tied nog een protte meensken disse twee mannegies niet uuteneer holen in disse buurt. "Goeie Herman of Stef" was 't altied! Of bi'j heur kiender: "Bin jow d'r iene van Herman of iene van Stef? Van dat kleintien of van die grotere?", was et dan.

Stef is uutaendelik in de bouw an 't wark raekt. Hi'j het bi'j Bos warkt en hi'j kende disse omgeving hiel goed. Hi'j praotte ok graeg een betien Stellingwarfs op zien meniere. Herman het altied buten et dörp warkt en een protte meensken kennen him aliend van gezichte en van et karkewark. Hi'j kon et Stellingwarfs goed naokommen mar Stellingwarfs praoten, oh nee, d'r bin greenzen! De maegies van Herman mochten thuus ok gien Stellingwarfs praoten. "Bi'j' bedonderd", zee hi'j dan, "waor bi'j' west te speulen, jow praoten maar gewoon Nederlands in mien huus, dat praoten ze op schoele ok!"

Jammergenoeg is dit unieke stokkien geschiedenis oflopen want ze bin d'r onderwiels alle viere niet meer. Bart is in 1985 wegraekt, Herman in 2001, Stien in 2004 en Stef in 2005. Mar ik kan je wel zeggen dat ze alle viere een hiele protte van Steggerde holen hebben, ondaanks dat ze alle viere van oorsprong gien echte Steggerde-meensken weren. En veur de vrouwluden en de kiender het et een zwaore tied west op de 'Zevenroeden' doe Stien en Stef ok zo kot achter mekeer wegraekt binnen. Mar veurlopig bleiven ze op de Zevenroeden in 'n goed heugenschop, want de herinnering blijft altied, ok al bin ze d'r allemaoale niet meer.

Daromme wollen we graeg alle meensken van hatte bedaanken dat ze disse mannegies uut de vremde, op butengewoon liefdevolle wieze in de dörpsgemeenschap opneumen hebben.

Christina Wambrauw (dochter van Herman)

Disse 3 foto's uut et archief van Henk de Vries van Noordwoolde vertellen et verhael dat Ab Veldhuizen en Henk de Vries de beide brune mannegies wel gauw es mitnammen op heur brommers om de buurt te verkennen. Disse prenties bin maekt bi'j et Koepelbos van Berkoop in 1959. Krek as de beide mannegies is Ab ok al wegraekt.

De magnolia

Ik hebbe al jaoren wat mit een magnolia. Bi'j mien oolden thuus ston en staot nog de hiel-tied een kollesale magnolia, die een groot pat van de tuun beslat. In de winter perbeerde ik as kiend de knoppen wel es te tellen. Et was niet te doen. Ik raekte de tel kwiet, et weren d'r ok zoe'n protte. In et veurjaor nao de bluui, mos ik de valen bloemblatties bi'jenneer vegem. Zoemers was de magnolia oonze parresol en in de haast? Ja, inderdaod, dan mos ik weer an 't vegem. Juust die boom bepaolde bi'j mi'j in de stad de seizoenen.

Naotied kree'k zels een magnolia. Ik kreeg die niet zomar. Ik hadde drie weken in et ziekenhuus legen. Doe'k weer naor huus moch wus ik dat gezinsuutbreiding niet meer meugelik was. Ik was 25 jaor en had ondertussen een gezonde dochter en zeune. De weens van riekelu aj' gien kiender hebben, mar veur mi'j was et toch even slikken. Doe 'k mit de taxi bi'j oons huus kwam, za'k tot mien veralderaosie een bluuiende magnolia in de veurtuun staon. Een kedogien van Gert. Et dee mi'j hiel wat en et hulp mi'j geleuven dat d'r ok veur mi'j nog een uutbundige bluui weglegd was.

Laeter verhuusden we en de magnolia verhuusde mit. Bi'j weer een verhuizing mos de boom aachterblieven. Opni'j kree'k een magnolia as kedo. Now van mien oolde burenen, die wussen hoe a'k an die boom hecht was. En zi'j weren bliede dat de oolde boom staon bleef.

Disse maond kocht mien dochter oons oolde huus mit de magnolia, mar de magnolia zal niet lange meer leven. Zi'j het heur eigen smaek en d'r kommen buxussen en grind. Begrotelik veur mien oolde buurvrouw. In de tuun van oons ni'je huus in Makkinge staot tot mien bliedschop een volgruude magnolia. Iene dag het hi'j voluut bluid. Doe kwam de vost en veraanderden de witte bloemen in verlepte brune blaeder.

De magnolia staot veur et leven in al zien facetten. D'r is de spanning van wat d'r komt, dat zinderende ofwaachten en die kriebels in je boek. Dan hewwe ok een uutbundige bluui mit de zonne straolend an een locht zonder wolken. Mar d'r is ok dat onverwaachte verdriet over een leven dat schenneseerd is en dat vusen te vroeg ofloopt. De meenske en de boom bin mar een klein stokkien van de iewighied op eerde. Ik komme et allemaole tegen in mien wark. Et wark van een pastor liekt wel wat op dat van een tuunman. Ie hebben je hatte d'r bi'j neudig. Et mooie is daj' riekelik weeromme kriegen van waj' geven. Iedere boom en ieder meenske wodt mooier van liefde en andacht.

Meie 2004, Erica Plomp-den Uyl

De Pastori'je

Plaats

Voorhuis van de sfeervolle woonboerderij te Makkinga

Kosten

Individuele gesprekken € 12,-- per bezoek van een half uur.

De eerste keer is een intakegesprek van een uur, kosten € 25,--.

Workshops: € 10,--

Cursussen : € 25,-

(incl. consumpties en stencils)

Aantal deelnemers: maximaal 8

Tijd: van 14.00 – 16.30 uur

of van 20.00 – 22.00 uur

Voor uitgebreide informatie

kunt u bellen of e-mailen.

Opgave

Inschrijven is mogelijk tot een week voor aanvang. Vol is vol.

Gesprekken gaan op afspraak.

Erica Plomp-den Uijl

Bûterheideveld 27

8423 TB MAKKINGA

tel.: 0516 441 477

e-mail: de.pastorije@hetnet.nl

Tot 2001 werkzaam als docent maatschappijleer en godsdienst. Daarnaast als groepstrainer.

Momenteel werkzaam als deeltijdpastor in de Streekgemeente Friesland's End en als zelfstandig counselor en trainer.

Na de opleiding theologie en counseling; aansluitend cursussen voor pastoraat & psychiatrie en rationele rehabilitatie.

WORKSHOPS OP VERZOEK

Het is mogelijk om op verzoek trainingen te geven die te maken hebben met zingeving en levensvragen en waarbij de eigen verbeeldingskracht wordt aangesproken.

Kritiek en respekt

“Hoe moe’n wi’j leven?” vreug Socrates (469 – 399 v.C.) him hiel lange leden al es of.

Meerstal op zundagmorgen fiets ik een hiele riegel Friese i-dagboekies van schrievers (m/v) even bi’jlanges veur et laeste ni’js en een goeie rattel. A’k et now wil of niet, mar bi’j de iene blief ik vaeks wat langer ommehangen as bi’j een aander. De iene zet mi’j vaeks even an ’t daenken en een aander niet (of minder). Een feitlike opsomming van daegelikse deengies die de schriever (m/v) daon en beleefd het, dot mi’j meerstal niet zovule. Seins wel ni’jsgierig mar vaeke staon mi’j die o zo persoanlike deengies zuver wat tegen.

An et aende van et veurig jaor bleef ik al een peer keer wat ommetiezen mit twie schrievers die mekeer aorig in de natte inkt zatten. Woorden van kritiek en respekt vleugen over de elektrische heufdstraote van Menaam naor Grunningen, henne-weer-denne. De iene hadde et over respekt en de aander spi’jde malle galle. Mit dat eerste bin ‘k vlogge klaor. Respekt verdien ie of ie verdienen et niet. D’r bin kloften volk daor aj’ respekt kriegen aj’ de belasting ontduken of iene van kaant maeken. Bi’j aandere kloften kriej’ alderdeegst respekt aj’ een balle tussen twie paolties deur rulen kunnen. Krek as veurrang moej’ respekt kriegen en meuj’ et niet nemen of ofdwingen. Van sommige meensken kriej’ dan ok wel, en van anderen (veur etzelde wark) gien respekt. Dat hangt et meerste van de ‘ontvangende’ kaante of, liekt mi’j.

Meuj’ (ok ongevraagd) kritiek hebben en heuren laoten? Van mi’j persoanlik (en ik wete van nog een peer hier in de omkrieten) een volmondig ‘ja’. Mar wi’j bin geleuf ik mar hiel bescheiden in tal in de Stellingwarven. Een Stellingwarver het gien kritiek, is volgzem en nikt allierend ja en nee as daaromme vragd wodt. Alle Stellingwarvers (behalven die peer dan) lopen et liefste mitten- en bi’jenneer onopvalend in et midden van de grote kudde. Jammer, mar dat kan now ien keer niet altied. D’r zullen ok een peer an de buterkaante mithuppelen moeten. Vaeke verdienen die ok respekt, vaeke kriegen die et juist niet.

Jaoren leden moch (of mos) ik wel gauw es de baand van oons moeke heur fiets plakken. Ik plakte en zwiete dat et zo wat dee. Een (ooldere) breur plakte de baand aovens stillegies opni’j omreden et ding nog lieke lek in de schure ston. Dat gong een peer keer zo en alleman leek gelokkig. Oons moeke kon fietsen, mien breur hadde mi’j gien kritiek leverd en ik docht da’k hiel aorig banep plakken kon. Hielendal mis dus! Een aandere breur van mi’j wees mi’j d’r laeter wel op, da’k et niet goed dee, da’k et beter anders doen kon. Hi’j hadde kritiek op mien wark, het et mi’j ien keer veur daon en daor biwwe beide aorig wiezer van wodden. Van doe of an hoefde mien breur mien wark niet opni’j te doen en ik kon now ‘echt’ banep plakken.

Et grote verschil in et leveren van kritiek zit ‘m dan ok vaeks in de argementen d’r omme toe. Allierend mar wat roepen, alderdeegst raozen is meerstal onnut en maekt de aander ok nog es onzeker. Kritiek mit argementen, daor kuj’ over praoten, de veurs en tegens ofwegen en dan kuj’ je eerdere gedaachte of miening al dan niet bi’jstellen. Aj’ zeggen “ik vien die rooie trui niet mooi”, hej’ lichtkaans dat die aander de trui votsmit. Aj’ zeggen “ik vien die rooie trui niet mooi omreden dit rood niet goed past bi’j die brune broek” dan wodt de trui niet wegdaon mar wodt een aandere keer mit een aandere kleur broek, mit plezier anstruupd.

Stellingwarvers holen deurenneer - geleuf ik - niet zo van kleur of et moet al gries wezen!

Brood

De bakkerswinkel was al weer op 'e tied eupen die morgen. Veur de winkel ston alweer in alle vroegte een koppel volk te waachten bi'j et bod 'Bakkerswinkel mit verscheidene soorten broties en aandere zutighied'. In de winkel krongen de meensken deur mekeer en drongen om heur beurt. Bakker Jan die as gewoonlik boven de bakkeri'je achter zien buro de zaeken deurnam kwam op et lewi'j of. 'Meensken, meensken, een betien rustig meensken,' reup hi'j op bedeerde toon deur de winkel. 'Vrouw Dekkers, wat is d'r dan toch'. 'Ach ja, now wol ik toch zo stomme graeg die vulde stokbrood hebben mit keze en paprika en gehak en alles d'r deur en now hebben jim die weer niet wat doe'k hier dan toch'. En vrouw Sikkema rattelde: 'En ik hadde me zo verheugd op de zesgraonebolle en now is die d'r ok alweer niet. Wat is me dat now'.

De bakker heurde et allemaole es an, dee zien stropdasse recht, gong op een trappien achter de teunbaanke staon en begon: 'Beste manluden en vrouwluden. Wat bin ik toch bliede dat jim ok vandemorgen weer mit zovule volk hier naor oonze bakkeri'je kommen binnen. Een teken toch mar weer donkt me dat de bakkeri'je leeft en dat et broodeten nog lange niet vot is. Et is zo dat wi'j oons as broodeters niet vaeke op 'e bost kloppen, maar vandaege meugen we daar beslist wel even een uutzundering veur maeken donkt me, want de opkomst hier vandemorgen is geweldig, de bakkeri'je leeft en d'r is nog nooit zovule brood eten as de laeste jaoren en dat wodt de hietied nog mar meer zo hebben de laeste onderziken bliken daon. Tien, twintig jaor leden koj' in alle kraanten lezen dat et gauw gebeurde wezen zol mit et broodeten, mar die veurspellings bin hielemole niet uut kommen.

Wat is et toch een grote ere dat ik leiding geven mag an disse bakkeri'je mit zoe'n geweldige ploeg volk en mit een bestuur dat him dag in dag uut beschriipt om de kachels en ovens hier branende te hollen. En dan mag ik hier vandaege ok mit een ni'jgien kommen. Et is naemelik zo dat ik hier vandaege ankondigen mag dat Remmelt van de Laene nog dit jaor mit een ni'je bolle komt. Ja beste meensken jim heuren et goed, de oons bekende bakker Remmelt van de Laene komt dit jaor nog mit ni'je bolle.

En dan om even op de vraoge van vrouw Sikkema in te gaon. Kiek et is zo, de laeste jaoren warken wi'j as bakkeri'jen hier in de omgeving goed mit mekeer op. Ik bin ontzettend bliede mit et goeie saemenwerkingsverbaand die d'r de laeste jaoren mit de verschillende bakkers in de regio ontstaon is. Mar wi'j hoeven vanzels niet allemaole etzele brood te bakken. Die broties die as d'r bi'jgeliiks al in Appelsche bakt wodden, now die hoeven wi'j hier niet meer te bakken. Dat zol ja geld- en tiedverspillen wezen. Overall wodt ja brood bakt en die broties die zi'j bakken, daarvan zeg ik, dat is hiel mooi, mar die hoeven hier niet opni'j de ovend in.

Now wi'k nog graeg even ingaon op de ere negosie en zutighied die as we hier verkopen. En dan is et zo dat wi'j oonze kennis van et bakken de laeste jaoren goed in de maark zet hebben. En daarover meugen we oonszels best een betien op 'e bost kloppen. Wi'j broodeters, ik wete et, wi'j doen dat niet graeg want zoks ligt oons niet zo botte goed, mar soms mag dat best even. In et jaorverslag kuj'm dan ok lezen dawwe oonze ervering mit et bakken inzet hebben veur de aandere bakkeri'jen in de regio en dat het oonze bakkeri'je dit jaor mar liest 2000 euro in et laegien brocht. Ik wol daarveur graeg even een applaus.

Beste meensken ik bin now an et aende kommen van mien verhael. Ik bin bliede dat jim hier vandemorgen mit zovule volk kommen binnen en ik weenske jim veur straks wel thuis en dat et jim mar goed smaeken mag.

Jaegen in Oost-Duutslaand

Sikke, een jaeger uut de Weerribben hadde et vaeke over et jaegen in et eerdere Oost-Duutslaand. Jaegerslatien kennen we allemaole en dus wo'k dat mitmaeken. Op een morgen in oktober mit et broggieseten en de koffie achter de kneupen zetten we of richting de Pruu. Nao een peer keer stoppen onderwegens weren we om zebeld vier ure te plak in een kefé dat an een toegangsweg van et heufdplak ligt. Tiedens de rit deur et plak koj' goed zien dat deur de overheersing van de Russen de boel hier zestig jaor stille staon hadde. An de buterkaante van et dörp was et vergeven van de Honecker-flats. Op disse "architektuur" bej' gauw uutkeken dat we gongen mit grote stappen op et rovershol an waor as meer jaegers zich verzaemeld hadden en ok nog verzaemelen zollen.

"Now he'k eerst zin in een grote pulle bier en een eisbein", zee Sikke, en ik kon me daor wel in vienen want ik was ok rops wodden nao die lange reize. Et duurde niet lange en d'r kwam een vrommesien anhippen mit twee grote bodden in de haand mit daorop daampende varkenspoten en zoerkool d'r omhenne. D'r bleef niet vule meer van over as wat bonken en et haor dat op en in de varkenspoten zat. Tiedens de eteri'je kwammen d'r steeds meer plaatselike- en gaastjaegers binnen en bi'j et voesken begonnen ze al gauwachtig te zeuren over mien hemelsblauwe kleur trui. As jaeger hej' alles waj' anhebben in de kleur gruun tot an de onderbroek toe. Ik hadde ok beter weten moeten vanzels mar redde me d'r mooi uut en vertelde heur et verhael van de blauwe jaeger die Latien sprak, mit twienentwintig Indianen as driers, de zeuven rovers as vi'janen en buffels as doelwit. Et wodde slim gezellig en alderziende gruner in et kefé. Om een ure of negen kree'we weer waarm eten...

Nao et eten vertelde de roversheufdman wat et plan was veur de volgende dag. D'r ston een driefjacht op staepel! Nao twee keer waarm eten en een flutte bier ha'k et ok wel had en Sikke begon ok al te knikkebollen. Om een ure of elf zetten we of naor oons slaopadres bi'j een wedevrouw op 'e zoolder. Ik hebbe die naacht slaopen as een koe en droomde da'k twee zesenters scheut. De volgende morgen tegen zeuven ure zetten we of naor et kefé veur et gebukelike morgenbroggien. Et kon wezen daj' tiedens de driefjacht wel es rops wodden konnen, dat ik hebbe me daor flink tegoed daon an brood, botter, eier, spek, kaonen en reuzel, koffie en een plaatselik draankien waor me de naeme van ontscheuten is. Nao et broggieseten wodt eerst tredisioneel de ceremonie ofwarkt die bi'j de jacht heurt. Hoorngeschal klinkt d'r dan veur de beesten, de jacht, de buit en de goeie ofloop.

Mit zoe'n vuuftig man wodden we mit auto's, bussies en alderdeegst kleine vrachtautogies naor een verzaemelpunt brocht waor as iederiene zien plak krigt veur et grote gebeuren. De jaegers nemen heur plak in op een hoge zit, dat de vorm het van een stoel, maekt van rondhooft en is zebeld twee meter hoge. Ze zitten, waor as et wild vlakbi'j, over de zonuunde wildpatties lopt. Degene, die et meeste betaelt, krigt et mooiste en meest gadelike plakken toewezen. As alle jaegers heur pesisies inneumen hebben wodden de driers loslaoten, waor ik ok toeheerde. Alleman kreeg een lochtgevend knal-oranje wegmarkershessien an zo daj' d'r niet uutzien as een wild-varken of aander wild.

Dwas deur alles henne, mit stokken in de haand, slaond en raozend om alle wild dat in et verschoel zit naor de jaegers te drieven, gong et an. An et begin van een jong dennebossien, waor as ik ok deurhenne mos, vreug een Duutsers a'k niet te groot was om me daor deurhenne te vrotten. Daor had die man geliek an, docht ik, en al die Duutsers gongen d'r op 'e hurken deur. Intied had ik veur mezels een mooi gaonber pattien uutkeuzen.

Naor et schient zitten in die dennebossies een protte wilde varkens in et verschoel. Die meensken uut et eerdere Oost-Duutslaand bin hiel gedwee. Dat komt deur die overheersing van die Russen vanzels, mar ik heb d'r veerder gien ge- of misbruuk van maekt. D'r wodde hiel wat ofknald en et dee blieken dat die wegworkershessies vertuten daon hebben want d'r is gienend van de driever's daelescheuten.

Om twaelf ure henne hullen we hoolderd en kregen snet en een zeupien dat deur een peer vrouwluden in een volkswaegenbussien brocht wodde. Et vul nogal mit dawwe dochten onderwegens rops wodden zollen. D'r was gien tied veur een middagduttien want nao verloop van een half uurtien begon d'r iene op een hoorn te blaazen dat d'r op dudede dawwe weer veerder mossen mit et drieven. Allemaole weer op 'e riegel en weer dwas deur alles henne. Zo now en dan vleug d'r es een hat deur de riegel driever's henne naor achter oons, die zodoende de daans ontprong. Onderwegens stonnen de vrouwluden mit et bekende volkswaegenbussien argens te waachten en veurzaggen oons van jaegersdrinken...

Zo tegen vier ure wodde d'r weer op een hoorn blaazen. Dat deuntien betekende et aende van de jacht, he'k laeter begrepen, want we stonnen weer vlakbi'j et kefé waor awwe loslaoten weren. Jim begriepen et al daenk wat d'r now te gebeuren ston. Juust ja, drinken en eten, krek as op die geschilderde jachttafrielen van vroeger!

Op een gegeven mement mossen we allemaole naor buten om de buit te bekijken. Buten in et grös lag alles mooi op 'e riegel: 12 stoks wilde varkens, waaronder een dikke beer van wel om de 100 kilo henne, 5 renen, iene fesaante en een vos. Veur elk beest wodde as ceremonie een deuntien op de hoorns blaazen en as laeste de ofslutende serenaode. Nao dit gebeuren zetten we of naor oons slaopadres en we gongen even laankuut. Mittertied snorkten we as dragonders. De volgende morgen kowwe uutslaopen en dat hewwe daon ok!

Daegs d'r nao biwwe hier en daor es even op speurenonderzuuk west en hewwe besleuten, waor as de grootse pootprenten van et 'hirsch' stonnen, aovens op de daor zelsbouwde kaansel te gaon zitten en oons gelok op de proef stellen. In de loop weg scheut Sikke nog een grauwe gaanze die we naor et rovershol brocht hebben. Aovens reden we richting de kaansel en aj' daor ien keer hoge zitten moej' de kleraosie wel in odder hebben. We hadden alderdeegst nog dekens bi'j oons om et waarm te hopen. Dat, daor zatten we te koekeloeren en te waachten. Mar tot een ure of drieje niks heurd of zien en biwwe naor oons onderkommen anreden. Ik daenke dat die beesten nog van riebeles weren van de veurige dag.

Nao nog een overnaachting biwwe de volgende morgen, nao dawwe oons tegoed daon hebben an et morgenbroggien, op huus anreden mit twee wilde zwienen in de kofferbak. We hadden de dekens d'r overhenne legd. Al mit al een hiele belevenisse.

Frank de Vries

Kultuurrieke kastaovend

't Was weer gezellig, op oonze Kastaovend in Ni'jberkoop. Veural de jeugd was roem vertegenwoordigd. Onder et genot van een paantien koffie, thee of wat aandere eupende Hinderijke Willemse as veurzitter van 'Zang en Vriendschap' - en ok naemens de evenementekemmissie van Plaetselik Belang - de aovend en moch ondergetekende de stokkies veerder tussendeur wat annenpeer praoten mit o.e. wat Spreuken en aandere stokkies uut de Stellingwarver Biebel (in de maek).

Et eerste optreden was veur et zangkoor o.l.v. de altied enthousiaste Jannie Faber. Jannie hoolt de zang toch mar mooi in ere naodat ze - een peer jaor leden alweer - (letterlik) et stokkien van Hiltje overneumen het. Hulde! Hinderijke las een mooi kastverhael veur over een (vr)etperti'j van de kiender op Kastdag bi'j 'oma an taofel'. Zokke 'lus-dit-niet-en-lus-dat-niet-kiender' moe'n heur toch de ogen tot de kop uut schaemen, zoj' zeggen. Een 'man' of achte van de jeugd voerde et tenielstokkien 'Een clown op zoek' op. In dit stok raekte de clown van alles kwiet, krek doe hi'j dat zels et slimste neudig hadde.

Aj' tegen iene zeggen daj' naor blokfluiteles gaon, dan staon ze je seins wel es wat fremd an te kieken, zo van: zol die wel deugen? Mar aj' dan heuren wat Marka en Kaja Fokkema veur meziek uut 'zoe'n ding' haelen dan woj' d'r toch zuver wat kel van. Ondergetekende vertelde een luguber verhael van kroegkri'jen in de sni'j op 't karkhof en een kroegbaos die wel wegraekt mar nooit begreuen was. Gelokkig speulden Jettie en Margriet Faber even laeter een vrolike medley op heur gigantisch grote en mooi glimmende saxefoons. De zangverieninge sleut mit drie vassies et pat veur de pauze of mar... veurdat ze zitten gaon mochten, kregen ze een briefien mit de tekst van een Stellingwarver vassien (vri'j naor et Hooglied) mit de vraoge (van Piet) om dit nao de pauze te zingen.

In de pauze was de tapkaaste haost te klein veur alle dustige kelen.

Nao et schoft zette Zang en Vriendschap vlot uutaende mit een stokmennig vleurige kastlieten. Veur de uitvoering van et speciaole nommer dat ze eerst veur de pauze kregen hadden zong et koor (een betien mithulpen deur Piet en Monique) et vassien op de wieze van 'The Rose' van Bette Midler. En dat gong biesterbaolik, hiel knap! Opni'j was doe de beurt an de jeugd, die op et laest eins allemaole wel graeg 'de kont' van 'De Kerstezel' wezen wollen in een kiender-veur-kiender stok. Marka toverde nog es hiele diepe waarme tonen uut heur - veur oons - niet alledaegse blokfluite en Hinderijke las nog een spannend kastverhael veur. Ria Bakker speulde vanaovend veur 't eerst mit op een 'trekkaaste'. Of is dat wat een oneerbiedige naeme veur een accordeon waor zi'j zokke vrolike meziek mit maekt? Ondergetekende had nog een waorgebeurd(?) verhael over een wat schimmelige bolle die binnen dat-tig daegen toch eins mar es ommeruuld wodden mos in een winkel in Arnhem.

De zangverieninge tegere mit Ria op heur accordeon breidede mit een medley van uutsmieters een aende an de aovend. Meer as een halfure nao dat et doel was sleut Hinderijke de aovend officieel of mit een haandvol bedaankies veur alleman die mitdaon hadde. Liekewel veur de meensken van et veurwark, de uitvoerders as veur diegene die naotied de 'rommel' weer opredde mochten. Ok bi'j een laeste ofzakkertien veur et votgaon, weren wi'j et d'r middenneer wel over iens: et was weer dik veurmekeer...

Piet Bult, 17 december 2005.

Taeltuun

Drie, wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs Woordeboek:

aachterommegluwen	wantrouwend omkijken
aachteruutteren	1. achteruuteren, armer worden door meer uit te geven dan men ontvangt 2. achteruitgaan door een ziekte, in de terminale fase belanden
aanderwegens	elders

D'r gaot haost gien dag veurbi'j dawwe niet in et Stellingwarfs Woordeboek omme zitten te snuuien. Dan koj' vanzels ok wel es deengies tegen waor aj' driekeer je winkbrauwe bi'j optrekken en je ofvraogen: is dat ok Stellingwarfs? Dit is ok zoe'n woord:

pesjonkela - portiunculafeest

Op et Portiunculafeest, nuumd naor et kepellegien van St. Franciscus vlakbi'j Assisi, koj' oflaoten verdienen. (Bron: webstee Meertens instituut)

Hoe zol zoks now toch in de wereld in oons Stellingwarfs verzeild raekt wezen? zoj' zeggen. We kun d'r hier en daor nog es naor vraogen mar veur now holen we 't d'r mar op dat et al veur 1500 deur de Rooms-Katteliiken vanuut Rome via een ommelaanse reize naor Stienwiek toe brocht is. Op 29-2-1296 maekte Johannes, Bisschop van Utrecht de parochiekarke van Stienwiek tot kepittelkarke. (Bron: webstee Historisch Centrum Overijssel) Now ja, van Stienwiek naor Wolvege en dan deur naor Berkoop en Oosterwoolde - en terechtekomen in 't Stellingwarfs Woordeboek - is dan nog mar een haenetree vanzels.

Mit et vertaelen van de Biebel hewwe ok nog wel gauw es even brokkebrommel over wat now et beste/mooiste is om te bruken as d'r (weer) es van alles offerd wodt. We zuken dan bi'jglieks et verschil dus tussen (*offer*)*gifte* en (*offer*)*gaove*. Neffens et Haandwoordeboek:

gaove	1. gave, vermogen 2. gift, geschenk
uutgaove	1. uitgave: bedrag dat men uitgeeft voor bepaalde zaken 2. hetzelfde als <i>uutgifte</i> : een boek, een tijdschrift enz. dat men uitgeeft
gift	1. gift 2. de hoeveelheid hooi e.d. die men een koe per keer geeft, een armvol hooi die men geeft 3. bepaald aarden of stenen kommetje
uutgifte	uitgave: van een boek, een tijdschrift e.d.

Awwe bestaonde Stellingwarver schrieveri'je bestuderen dan zie'we ok vaeke (niet altied) dat 'gift' mit et uutgeven van boeken/geschriften te maeken het en een 'gaove' vaeks mit et uutgeven van centen. Mar ja, offeren dat deden Stellingwarvers blikber niet zovule/zovaeke. Wie wet hier een haanzem 'ezelsbroggien' veur?

Van et Meertens instituut kregen we in verbaand mit een taelkundig onderzuuk naor imperatieven de vraoge veurlegd: Kuj' in 't Stellingwarfs zeggen:

- a> ga moeder daar maar zitten*
- b> doe oom dat maar even*
- c> preek dominee niet zo lang*

kotomme: kun imperatieven kombineerd wodden mit, as twiede persoon bruukte anspreektitels zoas, heit/vader, mem/moeder/moeke, omke, domenee, e.z.v.?
Now bin wi'j (nog krek) gien hiele 'echten' mar een meugelikhied liekt oons:

- a) ga moeder daar maar zitten*
 - a.1) gao daor mar zitten, moeke*
 - a.2) moeke, gao daor mar zitten*
- b) doe oom dat maar even*
 - b.1) doe dat mar even, omke*
 - b.2) omke, doe dat mar even*
- c) preek dominee niet zo lang*
 - c.1) preek niet zo lange domenee*
 - c.2) domenee, preek niet zo lange*

n.1 en n.2 (hierboven) lieken oons goed toe mar nog liever zowwe et liekewel nog wat vrunderliker zeggen zoas bi'jglieks:

- (a): now, gao daor mar even zitten, moeke (heur).*
- (b): zol omke dat wel even doen willen?*
- (c): domenee moet niet zo lange preken heur.*

Veural de laeste zal dan vaeks ok nog mit een knipogien en een glimk om de mond zegd wodden, liekt oons zo toe.

Om et Meertens instituut nog beter van dienst wezen te kunnen geven we vraoge graeg even deur an lezers van dit blad. Opmarkings hieromtrent graeg naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Schrieveri'je

Un kangeroe in Oosterwolde
dee somaor de straotweg op rolde
dee had grote pech
want ur reed op de weg
een auto dee um flot molde

Wolter Krist

Overleg is t haalve waark
en goie raive is ook t haalve waark.
Moar as je dat bie mekoar doun
den he'j nog niks doun

Lenus

Vuuf lettergrepen
de twiede riegel zeuven
dat is een haiku

van Roely

Klein zunnestraoltien
speulend boven et waeter
een zoemerse dag

Roely

Vandaag ok nog even jim andacht
veur disse kleine anklacht

Ze gongen middenneer op fesaantejacht
iene leerling en een beroepskracht
hi'j toonde eerst nog daodkracht
mar nao al dat gejacht
hebben ze et besien toch mar slacht
now is d'r gien bewieskracht
want de auto die is deurjacht
dwas deur een mooie bloemepracht
en ik, ik hebbe mi'j haost doodlacht

pb

Wussen jim wel dat:

Een digitale kamera tegenwoordig al as een snupien bi'j de bosschoppen weggeven wodt?

Dat jannewaori uitreupen is as de vervelendste maond van et jaor?

Dat d'r de hieltied meer meensken riekhalzend in hun pc kieken as et elektronische maondblad An de liende al weer ankommen is?

Dat meensken die keuninklik onderscheiden wodden, dat zels zgn. nooit in de gaten hebben?

En daj' niet vergeten moeten om dat ding ok weer in te leveren a'j dood gaon?

Dat d'r ok nog peerden binnen die de haever wel verdienen, mar nooit kriegen zullen?

Dat er nog al wat Stellingwarvers binnen, die heurzels geweldig vienen, mar as ze tegen et locht hullen wodden uutaendelik ok nog zielig binnen?

Dat Nederlaand gelokkig een gematigd klimaot het?

Dat d'r best wel een stokmennig Stellingwarvers binnen die bi'j de winterdag, mar ok bi'j de zoemerdag wel es een schieve schaetse rieden willen?

Dat Harry Mulisch berisseneerd het dat alles eins niks is?

Henk de Vries

(Streek) Tael & Religie

In het januarinumnummer van 'An de Liende' laat ik zien dat je met geschreven en gesproken taal van alles kunt uithalen. Ik kan er mijn gedachten mee naar buiten brengen, maar ik kan met mijn Nederlands, Engels, Chinees, Twi of Stellingwerfs er ook mijn gedachten mee verbergen. Dit geldt voor alle bewoners op aarde, welke taal ze ook spreken of schrijven. Uit het NRCHandelsblad heb ik een paar koppen van artikelen bewaard, die nog wat verder gaan: De taal – bijvoorbeeld de bijbelse taaltekst – die als 'buikspreekpop' fungeert. Of: schrijven in een taal voor gewone mensen en niet voor hoge heren. En wie kent niet de uitdrukkingen: 'Dat is onbeschofte taal' of 'Dat is een seksistische ongerijmdheid?'

In december 2003 heb ik meegedaan met een schrijfwedstrijd. Humanitas in Friesland riep toen via de Leeuwarder Courant mensen op hun verhaal op te sturen over Keurrijk Friesland. Ik heb het volgende verhaal verzonnen en ingestuurd. Wat vindt u van mijn taalgebruik? Aan het eind van mijn ingezonden verhaal staat wat de jury ervan vond.

Eet smakelijk, allemaal

De verdunde ice tee drink ik met rustige teugen aan de bar van restaurant De Koepel. De koude thee smaakt mij. In de jaren vijftig dronk ik ook in een rustpoos koude thee. Ik hielp bij het hooien op het platteland van Friesland. Die dorstlessen hoorde erbij. We hooiden als nuchtere Friezen. Ook nu kijk ik niet met door alcohol licht vertroebelde ogen. Ik voel geen weeïge smaken op mijn papillen en zit niet op mijn barkruk met een licht beneveld, wat warrig denkhoofd te peinzen. In een versierde zaal - schuin voor mij - wisselen de gebeurtenissen zich in een rap tempo af. Daar kijk ik naar. De deuren staan wijdopen. Een pas getrouwd stel schudt de handen van de druppelsgewijs of gegroeperd binnenkomende gasten. Het plafond in de bar weerkaatst een levendige groepsstemming. Een man ontdekt een bekende leeftijdsgenoot en samen halen ze - uitbundig lachend - herinneringen op. Herinneren zij zich hun militaire dienstitijd of de tijd van hun ontdekking, dat het andere geslacht aantrekkelijk werd? Twee jonge kinderen vinden aansluiting bij een leeftijdsgenootje met een Jip en Janneke boekje. Samen kijken ze plaatjes en om beurten wijzen ze op een détail. Ze gieren van het lachen. Dat bindt samen. Twee vrouwen - veertigers? - praten druk met twee mannelijke leeftijdsgenoten. Ik ga er niet naar raden, waar ze het over hebben. Iedereen praat met iedereen onder het genot van een drankje. Een gezellige groep mensen staat geschaard rondom bruid en bruidegom. Allen zijn binnengegaan om het jonge echtpaar op persoonlijke wijze een fijn en lang huwelijk te wensen. In dit ritueel kan jong, middelbaar en oud gevoelens kwijt over de waarde van trouwen. Het ritueel is een ieder bekend. Iedereen voelt zich in dit gezelschap happy. Duurt deze verbondenheid en eenheid van gedrag lang?

Een vrouw maakt zich los uit het gezelschap. Aan de zijkant van de opgewekte groep neemt ze kort het woord: 'Willen jullie gaan zitten? We gaan nú aan tafel.' Even stijgt het gelach nog op tot grote hoogte, als een ieder zijn naam zoekt. En de stilte valt als een ieder zijn verrassende plaats zelf heeft gevonden, of deze door iemand anders hem is aangewezen. De groepsfeer van zonet verandert. De gasten zitten aan ronde tafels. De grote, beweeglijke eensgezindheid van zojuist is uiteengevallen in groepjes. Per tafel zoekt men naar een passend gespreksonderwerp. Dat lukt prima tot er eentje aan een tafel opmerkt, dat het eten wel wat op zich laat wachten. Kortom, niet de dame naast hem, of de heer schuin tegenover haar, maar zijn trek in eten ritualiseert zijn praten. Zijn maag stuurt zijn doen en laten. Het samen gezellig hebben, heeft zijn langste tijd gehad.

Als je als man, als vrouw, als moeder, als vader, of als een kind bijna altijd honger hebt, kun je dan nog wel tegen deze biologische kracht van een sterke trek of het honger hebben ingaan? Kun je dan nog de leden van je groep voldoende respecteren of heerst er dan al spoedig het recht van de sterkste of de slimste? Dan stil je stiekem of met geweld je honger met het eten, dat van een ander is.

Het hoofdgerecht staat op de tafels: vier soorten groenten. Twee warm en twee koud geserveerd. De aardappelen: gekookt, als patat gebakken, of gestoofd. Vlees of vis is naar wens van elke afzonderlijke eter klaargemaakt. Smakelijk eten ze allemaal. De onderlinge gesprekken zijn verstomd. Het lijf regeert. Hoe lang duurt een gemeenschap als het etenstijd is. Ieder zijn smaak, nietwaar? En over smaak valt niet te twisten, toch?

Na mijn meehelpen met hooien in Friesland heb ik verscheidene boeken ingekeken en een aantal fel bestudeerd. Wat leverde mij dat op? Een vuistregel, een overtuiging over gemeenschapszin. Aan een klein gezelschap, zoals zich dat hier verenigde rondom een jong echtpaar, lees je het volle leven af. In de geschiedenis van de Friese Friezen zit net zo goed een fraaie eenheid, als die, welke zit in de Friese Bildtkers, de stadsfriezen, of de blijmoedige Stellingwerwers. En bloc en tot in blokjes van geringe grootte openbaart zich het gedrag van gezellig samen optrekken tot de honger naar de eigen grond hen onderling tot zwijgen brengt of ergere zaken doet oplaaien. Zo gaat het al eeuwenlang in Friesland, in Nederland, in Europa en in alle andere werelddelen. Alleen een allen overkoepelende inzet om de honger te stillen van alle wereldburgers kan uiteenvallen, stelen en strijden tegengaan. De pauze aan de bar in restaurant De Koepel overtuigde mij daarvan opnieuw.

Van de 109 inzendingen haalt mijn verhaal de vierde plaats en mocht u, lezer, meer willen weten over mijn diverse gebruik van taal in een roman, in bijvoorbeeld brieven van stukgelopen relaties, in jeugdherinneringen op de boerderij of in de zes lagere schoolklassen, in columns die gaan over golflessen in de huidige golfhype, dan laat u dat de redactie van An de Liende maar even weten Info@Stellingwerfs-Eigen.nl

Anne Bult

Winterreize

*"Ma'k jim een cyclus van zwaarmoedige gedichten uren laoten?
Ik vien ze mooier as alle aandere en bin d'r wis van dat jim ze ok hiel aorig vienen zullen."*

Disse woorden van Franz Schubert (1797-1828) zetten de toon veur iene van de aldermooiste gedichtecycli die as d'r deur de jaoren henne schreven binnen: Winterreise van Wilhelm Müller (1794-1827). De vierentwintig gedichten van Müller raekten een gevulige snaore bi'j Franz Schubert in de laeste jaoren van zien nog jonge leven. Schubert raekte weg in 1828 en is mar amper 31 jaor wodden. Müller het Schubert zien muzikaole bewarking van zien gedichten nooit heurd want hi'j raekte al een jaor eerder weg in de oolder van 33 jaor.

De cyclus het zien follement op een aldergloependste hatzeerte. Een jongkerel - zonder een naeme - trekt uut wanhoop en verdriet de stad uut waor hi'j woonde. Et maegien waor hi'j meer as een protte omme gaf, het veur een aander keuzen. Et is winter en overal ligt sni'j en ies. Wanhopig en mit de heugenschop an een vervleugen liefde begint de jongkerel an zien ienzeme tocht deur een onherbargzem laandschop. Et wodt een reize waor gienertied iene van weerommekommen is. We zien de langst naor de dood en de stried mit zien laetste betien levenskracht. Gien meens gaot mit de reiziger mit, allierend een zwatte kri'je vligt tot an 't aende mit "... trouw tot an et graf".

De dichter vergeliekt et koolde, troosteloze laandschop buten, mit een innerlike leegte wiels hi'j, de grote steden ontlopend, van plak naor plak trekt mar nargens rust vint. Mit *Welterusten* wodt de toon zet veur alle andere gedichten. Et gevulde van een niet te troosten verdriet komt veerder uut in *Op et waeter* om tot een eerste rust- mar ok een hoogtepunt te kommen in "... zo'k mi'j niet zo aarmoedig vulen". D'r is eins mar ien mement dat hi'j zien lelkens niet verburgen hollen kan en dat is in et twiede vas *Et weervantien*. Veur de rest is 't ien en al verdriet, piene en hatzeerte, tot hi'j bi'j *De wegwiezer* komt. Dan komt haost wat een berusting in zien lot. Van daor of verkroemelt zien breuken hatte veerder tot hi'j aentienbesluit zien lot verbint mit dat van *De dri'jorgelman*.

In *De liendeboom* en *Meitiedsdroom* lat de maeker wat een zaachte en melodische toon uren, mar de meeste stokken aosemen een moedeloze sfeer. Et *Rust* is hier een aorig veurbeeld van: de reiziger vint uutaendelik een slaopplak en vaalt hielendal leeg op 'e grond daele mar vint dan nog de hielertied gien innerlike rust. Seins vint hi'j nog een betien kracht en wodt et allemaole wat beslister van aord zoas in *De Post*, waorin de reiziger in de veerte een posthoorn heurt en hoopt op een bericht van zien maegien. De wanhoop en de desillusie winnen et uutaendelik toch en de Winterreize sluit haost zonder emosie of mit et wat triestige *De dri'jorgelman*. De heufdpersoon het now alle hoop veren laoten en zuukt et gezelschop op van een vrende, oolde orgeldri'jer (as veurstelling van de dood).

De Winterreize is iene van de hoogtepunten uut de klassieke meziek-literatuur en tot an vandaeg-de-dag nog de hielertied een monement van grote weerde! Et is ét requiem deur alle jaoren henne.

© 2006, Piet Bult, Ni'jberkoop

PS.: Op de volgende bladziede et eerste gedicht uut de cyclus van 24 gedichten.

Iene van de hoogtepunten uut de
mezieliteratuur die deur de jaoren et
meerste indrok maekt het is de cyclus
van 24 gedichten

Winterreise

van Wilhelm Müller (1794-1827)
op meziek van Franz Schubert (1797-1828)

We bin van doel om disse cyclus vri'j in et
Stellingwarfs omme te zetten
en dan te bundelen

Hier vast een veurproefien
(Opmarkings bin meer as welkom)

Gute Nacht

Fremd bin ich eingezogen,
Fremd zieh' ich wieder aus.
Der Mai war mir gewogen
Mit manchem Blumenstrauß.
Das Mädchen sprach von Liebe,
Die Mutter gar von Eh',
Nun ist die Welt so trübe,
Der Weg gehüllt in Schnee.

Ich kann zu meiner Reisen
Nicht wählen mit der Zeit,
Muß selbst den Weg mir weisen
In dieser Dunkelheit.
Es zieht ein Mondenschatten
Als mein Gefährte mit,
Und auf den weißen Matten
Such' ich des Wildes Tritt.

Was soll ich länger weilen,
Daß man mich trieb hinaus?
Laß irre Hunde heulen
Vor ihres Herren Haus;
Die Liebe liebt das Wandern
Gott hat sie so gemacht
Von einem zu dem andern.
Fein Liebchen, gute Nacht!

Will dich im Traum nicht stören,
Wär schad' um deine Ruh'.
Sollst meinen Tritt nicht hören
Sacht, sacht die Türe zu!
Schreib im Vorübergehen
Ans Tor dir: Gute Nacht,
Damit du mögest sehen,
An dich hab' ich gedacht.

Welterusten

As vremde bin 'k hier kommen,
as een vremde goa 'k weer vot.
De meimaond was mi'j toegedaon
mit hiel wat bloempracht.
Et maegien praotte over liefde,
de moeke alderdeegst al over trouwen,
now is et bestaon zo donker,
de weg ligt vol mit sni'j.

Ik kan veur al mien reizen
de juuste tied niet kiezen,
moet mi'jzels de weg wiezen
in disse duusternis.
Een schaad van maoneloct
trekt as een buisien mit,
en in et witte klieid
zuuk ik naor spoor van wild.

Waorum zo'k langer ommehangen,
tot de meensken mi'j votjaegen?
Laot de rothonnen goelen
veur et huus van heur baos;
de liefde hooft van zwalken
God het heur zo maekt
van d' iene naor d' aander.
Mien lieverd, welterusten!

'k Wil je niet storen in je droom,
et zol jammer wezen van je rust.
Ie zullen mi'j niet lopen heuren
sloeps, stillegies sluit ik de deure!
Schriev in 't veurbi'jgaon
op je tuunhekkien: welterusten,
daoran kuj' dan weten,
da'k an je docht hebbe.

Ni'js van de Stellingwarver Biebel

Wi'j bin zo goed as klaor mit et Ni'je Testement. We bliieven d'r nog wel de hieltied wat in ommelezen, en awwe nog wat zien dat aandere moet dan doen we dat vanzels. Now is 't waachten op de theologen en grondtekstkenners. As laeste gao'we d'r dan nog ien keer mit et vingertien bi'jlanges.

Ondertussen gao'we gewoon deur mit et Oolde Testement en de Apocriefe (of Deuterocanonieke) boeken. D'r is nog genoeg te doen. 2 Samuël staot veur et eerst op de rolle veur disse maond. Een peer aandere moe'we nog es naokieken.

Zo awwe in oonze aendejaorsvergeerdering (*te vienen op oonze webstee*) al angavven wiwwe dit jaor de naodrok wat meer leggen op et bekendmaeken van oons wark bi'j de karken van hier in de omkrieten. Daor hewwe de oflopen maond dan ok al een mooie anzet toe geven mit dawwe da. Erica Plomp uut Makkinge op oons pad tegenkwammen. Zi'j vuult d'r wel wat veur om oons ok te helpen mit de promotie van oons wark bi'j de karkebesturen hier rond om oons henne en het daor ok al wark van maekt, hewwe verneumen. Een hiele aanweentst veur de vertaelers!

Stelling van de maand

Aj' niet tegen een betien kritiek kunnen dan moej' je ti'jen mar es wat vaeker bi'jknippen.

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j aanders wat An de liende hangen...?

Stuur et naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j veurkeur – in 't Stellingwarfs.

Veur de aorighied mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen.

Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand hollen. In volgodder van binnenkomst per tael tot zoe'n 10 percent van et gehiel.

Et archief van dit maondblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

* Aende *